

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/47/2012
Identifikačné číslo spisu:	6011200716
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6011200716.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej v právnej veci navrhovateľa Z.. H. J., bytom Y. XX, M., proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. januára 2012, č. k. 21Sd/173/2011-52, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. januára 2012, č. k. 21Sd/173/2011-52, p o t v r d z u j e .

Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 11. januára 2012, č. k. 21Sd/173/2011-52, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX z 20. apríla 2011, ktorým odporkyňa podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) priznala navrhovateľovi od 12.marca 2011 starobný dôchodok v sume 462,10 € mesačne. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že v období od roku 1992 do 31. decembra 1999 vykonával činnosť veliteľa lietadla ako samostatne zárobková osoba. Krajský súd dospel k záveru, že uvedené zamestnanie nie je možné zaradiť do preferovanej pracovnej kategórie, lebo samostatne zárobkovo činná osoba nepatrí pod orgán, ktorý vydával rezortný zoznam zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie a teda výkon takejto činnosti nemôže byť hodnotený ako výkon prác vo zvýhodnenej pracovnej kategórii.

Navrhovateľ podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie proti rozsudku krajského súdu. Namietal, že po ukončení pracovného pomeru v spoločnosti SLOV-AIR dňom 31. mája 1992, kedy bol prepustený z dôvodu nadbytočnosti, mu bola vydaná koncesná listina na vykonávanie leteckej dopravy a leteckých prác, a naďalej vykonával prácu pilota, pričom musel dodržiavať tie isté pravidlá a predpisy ako každý iný civilný pilot. Jeho činnosť pilota ako osoby samostatne zárobkovo činnnej bola v predmetnom období

totožná s činnosťou, ktorú vykonával v zamestnaneckom pomere u štátneho podniku SLOV- AIR Bratislava pred rokom 1993, pred ktorým mu Sociálna poisťovňa Bratislava príslušnosť do I. kategórie uznávala. Zmena formy jeho zamestnania ako pilota bola vynútená prepúšťaním a následným zánikom štátneho podniku SLOV-AIR Bratislava, ktorý v období svojej existencie vždy používal rezortný zoznam Ministerstva dopravy v zmysle nového znenia § 16 zákona č. 100/1998 Zb. Keďže mu jeho finančná situácia nikdy neumožnila kúpiť si vlastné lietadlo, musela sa jeho činnosť v rámci koncesie obmedziť vždy len na zamestnanie člena posádok civilných lietadiel a to v spoločnostiach vlastniacich lietadlá. Pracoval v spoločnostiach BEL-AIR Bratislava a AERO Slovakia Nitra, ktoré vznikli zo štátneho podniku SLOV-AIR Bratislava a letovou činnosťou patrili do rezortu Ministerstva dopravy. Tieto spoločnosti zabezpečovali na základe rezortných predpisov rad povinností voči štátnym i inštitúciám. Poukázal na znenie § 170a ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., podľa ktorého boli obchodné spoločnosti voči Sociálnej poisťovni Bratislava povinné občanovi, ktorý vykonával zamestnanie zaradené do I. kategórie v obchodných spoločnostiach uvedených v §16, je obchodná spoločnosť na jeho žiadosť potvrdiť dobu zamestnania v I. pracovnej kategórii. Rozsudok krajského súdu považuje voči svojej osobe za diskriminačný.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedla, že navrhovateľ nebol zamestnancom spoločností BEL-AIR Bratislava a AERO Slovakia a.s. Nitra, aj keď pre tieto spoločnosti pracoval. Nevykonával však činnosť v zamestnaneckom pomere na základe pracovnej zmluvy, ale na základe zmluvy o dodávke výkonov prác a služieb ako samostatne zárobkovo činná osoba, čo vyplýva aj z potvrdení spoločnosti AERO Slovakia, a.s. Nitra a BEL-AIR, s.r.o. Bratislava. Navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 v spojení s § 250s ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o priznaní starobného dôchodku.

Podľa § 65 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z. poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992; do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

Podľa § 14 ods. 2 písm. d) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, zamestnania členov leteckých posádok a pracovníkov sústavne činných v lietadle za letu.

Navrhovateľovi bol na základe jeho žiadosti zo dňa 18.marca 2011 rozhodnutím odporkyne číslo 490 312 2210 z 20. apríla 2011priznaný od 12. marca 2011, t. j. od dovŕšenia 62 rokov veku starobný dôchodok v sume 462,10 € mesačne.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľ vykonával prácu pilota v SLOV-AIR, š.p. ako

zamestnanec od 03.05.1979 do 31.5.1992 a k tomuto dňu v tomto zamestnaní získal 12 rokov a 307 dní. Spornou zostala otázka, či obdobie od 01.10.1992 do 31.12.1992, kedy bol v pracovnom pomere v BEL-AIR, s.r.o. a ostatnú dobu od roku 1992 do 31.12.1999, v ktorej navrhovateľ vykonával prácu pilota ako samostatne zárobkovo činná osoba, možno hodnotiť vo zvýhodnenej pracovnej kategórii.

Pracovné kategórie boli zrušené od 1. januára 2000.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľovi bola dňa 11. marca 1992 vydaná koncesná listina na vykonávanie koncesovanej činnosti letecká doprava a letecké práce. V období od roku 1992 do 31. decembra 1999 síce vykonával prácu pilota, túto však (s výnimkou obdobia od 01.10.1992 do 31.12.1992) vykonával nie v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu, ale ako samostatne zárobkovo činná osoba na základe zmluvy o dodávke výkonov prác a služieb, pre spoločnosť BEL-AIR, s.r.o. Bratislava a AERO Slovakia, a.s. Nitra, ako to vyplýva z potvrdení uvedených spoločností. V uvedenom období teda navrhovateľ nebol zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení ako zamestnanec (§ 6 ods.1 písm. a/ zák.č.100/1988 Zb. v spojení s § 2 písm. a/ a b/ zák. č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov), ale ako samostatne zárobkovo činná osoba.

Podľa § 17 zákona 100/1988 Zb. ústredné orgány štátnej správy republík, v ktorých odboroch pôsobnosti sa vykonávajú práce, ktoré odôvodňujú, aby zamestnania boli zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie, vydávajú po dohode s Federálnym ministerstvom práce a sociálnych vecí a príslušným ministerstvom práce a sociálnych vecí republiky svojimi výnosmi rezortné zoznamy zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie. Za ostatné ústredné orgány a organizácie republík, v ktorých odboroch pôsobnosti sa vykonávajú práce, ktoré odôvodňujú, aby zamestnania boli zaradené do I. a II. pracovnej kategórie, vydáva tieto zoznamy svojim výnosom príslušné ministerstvo práce a sociálnych vecí republiky po dohode s Federálnym ministerstvom práce a sociálnych vecí. Osobitné zákony ustanovia, ktoré zamestnanie vykonávané v odboroch pôsobnosti ústredných orgánov štátnej správy, ostatných ústredných orgánov a organizácií federácie sa zaraďujú do I. a II. pracovnej kategórie.

Podľa § 18 ods. 1 zákona 100/1988 Zb. ako doba zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie sa započítava doba výkonu práce podľa opisu pracovnej činnosti zamestnania uvedeného v príslušnom rezortnom zozname zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie na účely dôchodkového zabezpečenia.

Ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa hodnotí do 31. decembra 1999 aj zamestnanie vykonávané v obchodných spoločnostiach, ktoré vznikli zo štátnych podnikov. Podmienkou takého hodnotenia zamestnania je, že štátny podnik používal rezortný zoznam zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patril. Ustanovenie § 14 ods. 5 platí obdobne (§ 16 zákona č. 100/1988 Zb. v znení platnom od 25.4.1995).

Okrem obdobia od 01.10.1992 do 31.12.1992. za ktoré zamestnávateľ navrhovateľovi nepotvrdil výkon zamestnania v I. pracovnej kategórii, navrhovateľ v období od roku 1992 do 31. decembra 1999 bola samostatne zárobkovo činnou osobou a teda nebol zamestnancom Ani spoločnosti, u ktorých vykonával práce na základe zmluvy o dodávke výkonov prác a služieb ako samostatne zárobkovo činná osoba, mu na tom základe nemohli vydať potvrdenia podľa § 170a ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., a potvrdiť mu dobu zamestnania v I. pracovnej kategórii.

Potvrdenie o počte nalietaných hodín nie je potvrdením o výkone prác vo zvýhodnenej pracovnej kategórii na účely § 16 zákona č.100/1988 Zb.

Hodnotenie samostatnej zárobkovej činnosti vo zvýhodnenej kategórii neumožňoval zákon č. 100/1988 Zb. ani pred zrušením pracovných kategórií.

Neobstoí ani tvrdenie navrhovateľa, že odporkyňa minulosti v konaní o dôchodku za výsluhu rokov

uznala, že navrhovateľ pracoval ako pilot v I. pracovnej kategórii. Predpokladom vzniku nároku na dôchodok za výsluhu rokov podľa § 44 a nasl. zákona č.100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov totiž bolo predovšetkým získanie potrebnej doby zamestnania pilota, do ktorej sa len na účely tohto dôchodku doby započítavali viacnásobne, podľa počtu odlietanych hodín. Pre posúdenie nároku na starobný dôchodok však zákon umožňuje zhodnotenie tej istej doby zamestnania len raz.

Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku navrhovateľa na diskrimináciu jeho osoby v porovnaní s inými poistencami, lebo s ním nebolo zaobchádzané inak ako s inými poistencami, ktorí sa ocitli v podobnej situácii.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že odporkyňa dostatočne zistila skutočný stav vecí a mal za preukázané, že navrhovateľ nesplnil podmienky pre hodnotenie obdobia dôchodkového poistenia od roku 1992 do 31.decembra 1999 v I. pracovnej kategórii. Rozhodnutie odporkyne z toho dôvodu považoval za súladné so zákonom a preto rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa §224 ods. 1 v spojení s §250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný, a odporkyni žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.